

PRZEDPŁATA

miesięcznie:

w Radomiu 2 korony
za odn. do domu 25 h.
z przes. poczt. 2.50 h.
za wzm. pojed. 10 hal.

OGŁOSZENIA

za wiersz petitowy
lub jego miejsce:
I-sza strona 1 kor.
Nekrologi 40 hal.
Reklamy 60 hal.
IV-ta strona 20 h.

GAZETA RADOMSKA

WYCHODZI CODZIENNIE.

REDAKCJA otwarta codziennie przez świat i niedzieli od godziny 11 do 2 po południu.

ADMINISTRACJA otwarta codziennie przez świat i niedzieli od godziny 9 do 3 po południu.

Adres Redakcji i Administracji: ulica Lubelska Nr. 51.

Telegramy

Z terenu wojny

Berlin (BK). Donoszą urzędownie pod datą 11 marca: Szef sztabu austro-węgierskiego generał von Arz przyjechał dzisiaj do głównej kwatery wojennej niemieckiej, celem omówienia nastąpić mających działań wojennych.

Zachodni teren wojny:

Berlin (BK). Urzędowo donoszą 11 marca:

Na przedpolach naszego nowego frontu nad Ancre przyszło do ożywionej walki artyleryjskiej, zaś niedaleko Irles do starć piechoty, po ukończeniu których nasze tylne straż, wedle rozkazu, cofnęły się ku pozycjom głównym. Pomędzy Avre Oise pozostały ataki francuskie, przygotowane s. lnym ogniem, bez skutku. W Szampanji ponowili Francuzi wieczorem swoje ataki na nasze pozycje, znajdujące się na zboczu „góry 185”. Pomimo znacznych posiłków, które Francuzi otrzymali i wielkiej ilości amunicji, którą zużyli, wysiłki ich zostały przez nas wężdzie krwawo odparte.

Wschodni teren wojny:

Wiedeń (BK). Pod datą 11 marca donoszą: W niektórych małych odcinkach odżyła dorywczo walka artylerji.

Na froncie macedońskim: Zmian żadnych.

Na froncie włoskim: Z dnia 11 marca: Walki artylerji i walki powietrzne lotników, które się rozpięły na pobrzeżu, trwają nadal. Lotnicy włoscy obrzucili ubiegłej nocy bombami miasta Tryest, Muggia, Isola i Pirano.

Wiedeń. (BK) Urzędownie donoszą pod datą 12 marca; **wschodni teren walki:** żadnych nadzwyczajnych zdarzeń.

Front bojowy włoski: Włosi rozpoczęli chwilowy gwałtowny artyleryjski ogień na wzgórzu Karsu, podtrzymywany także ogniem minowym. Nieprzyjacielski atak na Konstanjewicę nie powiódł się. Nasi lotnicy obrzucili nieprzyjacielski obóz pod Pewmą bombami.

Południowo-wschodni teren walki. Koło Buzi, 25 klm. na południe od Berat, rozbiły nasze patrole nieprzyjacielskie oddziały.

Rozruchy w Petersburgu

Petersburg. (B. Reut.) Komendant Peterburga wydał z powodu rozruchów głodowych zakaz gromadzenia się na ulicach, oraz przestrzegł publiczność, że wojsko otrzymało rozkaz strzelania.

Dalsza opozycja z powodu braku żywności w Rosji

Kopenhaga. (BK.) Według doniesień z Petersburga, wniósł prezydent wojennego komitetu przemysłowego Guzczkow, interperpelacje w Dumie w

w sprawie polityki żywnościowej, przy czym bardzo ostro zaatakował politykę rządową, wykazując, że rząd doskonale wie o zamieszaniu i rozprzężeniu w gospodarce komunikacyjnej rosyjskiej, która doprowadzi kraj do katastrofy a wojnę do przegranej!

Petersburg. (BK.) Agencja telegraficzna petersburska donosi, że brak dowozu żywności do stolicy, przejął lud strachem. Z obawy, by nie brakło i chleba, tłumy rzuciły się na piekarnie i wydierały chleb przemocą, kobiety z gmin wywołały także z tej przyczyny na przedmieściach rozruchy, które jednak nie przybrały groźniejszych rozmiarów. Zarząd miejski wydał daleko idące zarządzenia, by udogodnić publiczną sprzedaż chleba

Prawda o rosyjskiej Dumie

Kopenhaga (BK.) Według doniesień dzienników rosyjskich przebieg pierwszego posiedzenia Dumy był zasadniczo inny, niż jak ten, o którym kłamliwie pisze petersburska agencja prasowa. Wedle dzienników rosyjskich bowiem, mowy postów poszczególnych były niezwykle wzburzone, a wszyscy mówcy byli zgodni w tem, że wewnętrzne położenie Rosji jest beznadziejne. Rząd okazał swą zupełną nieudolność i dotąd nie potrafił zapobiedz rażącym brakom w aprowizacji mas ludowych. Minister rolnictwa wcale temu nie zaprzeczał i zwał całą winę smutnego położenia na politykę tych w państwie, którzy sięją nienawiść i niezgodę. Także dowódca progresistów rosyjskich, Efrimow, określił położenie wewnętrzne Rosji za beznadziejne. Liczba tych, którzy z całą siłą dążą w Rosji do zmiany rządowego systemu, z dnia na dzień wzrasta.

Połączenie Niemiec z Meksykiem

Waszyngton. (BK.) Rząd został z wiarygodnego źródła powiadomiony, że miasto Meksyk ma bezpośrednie iskrowe połączenie z Niemcami. Słedztwo zostało wdrożone. Jeśliby wiadomości były zgodne z prawdą, to Rząd świadom jest niebezpieczeństwa, jakie z tej przyczyny grozi całemu morskiemu ruchowi Ameryki. Niemcy bowiem, mając natychmiastowe iskrowe wiadomości, wiedziały najdokładniej o każdym wyjeżdżającym uzbrojonym okręcie handlowym, na któryby czatowały niemieckie łodzie podwodne.

W sprawie polskiej

Warszawa. (BK.) Dnia 9 misrca przemówiał berliński profesor prawa Kohler na temat państwa polskiego. Gubernator v. Beseler dziękował prelegentowi, że wykonczenie rozpoczętej budowy państwa polskiego wymaga czasu, cierpliwej rozważki i dobrej woli wszystkich współdziałających.

Z Tymczasowej Rady Stanu

W dniu 5 marca 1917 r. o godz. 4-ej po południu odbyło się dziewiąte posiedzenie Rady Stanu pod przewodnictwem Vice-Marszałka w obecności 21 Członków Rady Stanu, obu komisarzy i 2 ch zastępców.

Przedewszystkiem wysłuchano i przyjęto do wiadomości sprawozdanie z Wydziału Wykonawczego w referacie Vice-Marszałka Pomorskiego. Wydział Wykonawczy w ciągu okresu sprawozdawczego, a mianowicie od 23 go lutego do 2-go marca odbył trzy posiedzenia, załatwiając wiele spraw bieżących; między niemi 1) zaakceptował memoriał w kwestji cenzury, opracowany przez Departament Spraw Politycznych dla przedstawienia go władzom okupacyjnym; 2) interwenjował w kwestji wstrzymania wysyłki dzienników warszawskich do okupacji austriackiej; 3) postanowił uregulować sprawę dopuszczenia działalności poza krajowych Towarzystw asekuracyjnych na terenie Królestwa Polskiego, przekazując zba'anie i opracowanie tej sprawy p. Grendyszyńskiemu; 4) zgodził się na utrzymanie na r. 1917 10 proc. dodatku do normalnych stawek T-wa Wzajemnego Ubezpieczenia budowli od ognia (tak jak to już było w 1916 r.) i postanowił odpowiedni memoriał przedstawić władzom okupacyjnym. Dodatek ten jest konieczny wobec tego, że kapitał rezerwowy T-wa został przez władze rosyjskie wywieziony do Rosji; 5) prośbę T-wa Kredytowego Miejskiego, co do zmiany statutu polecił rozpatrzyć Departamentowi Sprawiedliwości; 6) przekazał Departamentowi Skarbu do zaopiniowania projekt opłacania podatku kuponami od rosyjskich papierów publicznych, wypłacanych za rekwizycje; 7) przyjął rotę przyrzeczenia dla urzędników T. Rady Stanu.

Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania z Wydziału Wykonawczego Vice-Marszałek zakomunikował listę osób, zaproszonych przez Wydział Wykonawczy z poza Rady Stanu do Rad Departamentowych.

Zaproszeni zostali:

Do Rady Departamentu Skarbu pp.: A. Biliński, P. Jarnuszkiewicz, K. Kasperski, I. Kernbaum, E. Korwin-Szymanowski, A. Kostanecki, Kaz. Olszewski, Ed. Strassburger, Antoni Wieniawski

Do Rady Departamentu Spraw Politycznych pp.: Br. Dembiński, M. Handelsman, W. Kamieniecki, I. Kucharzowski, S. Rundstein, E. ks. Sapieha, I. Siemiński, I. Targowski, M. Zbrowski

Do Rady Departamentu Spraw Wewnętrznych po.: A. Biliński, Z. Brudziński, Wł. ks. Czetwertyński (junior), L. Krzywicki, T. Nozicki, A. hr. Roniker, Br. Sobolewski, St. Stanisławski, L. Zieliński.

Do Rady Gospodarstwa Społecznego pp.: H. Grohman, I. Heurich, Kaz Olszowski, Ant. Wieniawski.

Do Rady Departamentu Sprawiedliwości. Prócz zaproszonych poprzednio 5 członków pp.: L. Ręszlowski, W. Salkowski, Br. Sobolewski.

Do Rady Departamentu Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pp.: I. Arlitewicz, rektor Z. Brudziński, W. Górski, R. Kempner, dr. St. Kopczyński, J. Mączowski, B. Nawroczyński, Z. Nowicki, rektor St. Patschke, I. Plewiński, Wł. Radwan, L. Rudzka, P. Sosnowski, Wł. Wójecki.

W dalszym ciągu porządku dzienne go T. Rada Stanu przystąpiła do wyboru Vice-Dyrektora Departamentu Spraw Politycznych. Na stanowisko to wybrany został prof. Kamieniecki.

W dalszym ciągu zebranie przyjęło do wiadomości, że w dniu 25 lutego była u Generała - Gubernatora Delegacja w sprawie rekwizycji metali w fabrykach łódzkich, oraz rekwizycji rolnych. Generał-Gubernator przyjął Deputację przychylnie.

Następnie wysłuchano sprawozdania Komji Wojskowej w referacie brygadiera Piłsudskiego, który podkreślił, że prace przygotowawcze Komisji są już skończone, a projekt organizacji werbunku złożony władzom okupacyjnym.

Przyjęto przedstawione przez Dyrektora Sprawiedliwości: 1) Przypisy Tymczasowe o Urzędowaniu Sądownictwa w Królestwie Polskim, składające się z 7-iu artykułów: 1) przepisy ogólne, 2) sądy pokoju, 3) sądy okręgowe, 4) sędziowie śledczy, 5) sądy apelacyjne, 6) sądy najwyższe, 7) urzędy pomocnicze, 8) urząd publiczny, 9) zarząd więzień, 10) stan służby, 11) język sądowy, 12) adwokatura, 13) przepisy przechodnie. Wszystko w 40 §§.

2) Uwagi, wyjaśniające do organizacji sądowej.

3) Przepisy tymczasowe o właściwości sądów w Królestwie Polskim, w 10 §§ wreszcie;

4) Przepisy tymczasowe o stosunku wzajemnym władz i urzędów Królewsko-Polskich i okupacyjnych w sprawach wymiaru sprawiedliwości w trzech paragrafach.

Przyjęto również do wiadomości, że w Departamencie Sprawiedliwości opracowuje się projekt procedury cywilnej i karnej i prace te są już dość daleko posunięte.

Na wniosek Dyrektora Departamentu Gospodarstwa Społecznego uchwalono:

W sprawie aprowizacji ludności Królestwa Polskiego, będącej dzisiaj jednym z najważniejszych zadań administracji krajowej porozumieć się z władzami okupacyjnymi Cesarstwo-Niemieckim i C. i K. Austro-Węgierskiemi, za pośrednictwem Departamentu Gospodarstwa Społecznego.

Zatwierdzono projekt Regulaminu Komisji Sejmowo Konstytucyjnej w 14 §§, zreferowany przez ks. Infulata Przeździeckiego.

Wreszcie Sekretarz T. R. S. odczytał 35 adresów nadesłanych przez rozmaite instytucje i osoby. Zgromadzenie rzeźników m. Piotrkowa jednocześnie z adresem nadesłało na Skarb Polski rb. 100 i kor. 1.150.

Po wyczerpaniu porządku dziennego Vice-Marszałek zamknął posiedzenie.

Rota przysięgi dla Wojska Polskiego

Ze strony polskiej zaproponowana została następująca rota przysięgi:

„Przysięgam Bogu Wszehmocnemu i Wszehwiedzącemu służyć Polsce i Ojczyźnie mojej i przyszłemu Królowi polskiemu (ewent. polskiej władzy państwowej), jako żołnierz wiernie i uczciwie, na lądzie i wodzie i na każdym miejscu i o każdej porze, — dochować rzetelnie braterstwa broni wojskom niemieckim, austro-węgierskim i sprzymierzonym z nimi, być posłusznym naczelnemu dowódcy, wyznaczonemu na czas obecnej wojny przez monarchów, poręczających niepodległość państwa polskiego, oraz wszystkim moim przełożonym, rozkazy ich i przepisy spełniać dokładnie i zawsze i wszędzie tak się zachowywać, iżbym jako żołnierz rzetelny i bez odmów spełniający obowiązek, mógł żyć i umierać“.

Rota przysięgi w redakcji gen.-gubernatorów zblizona jest treścią swą do rot polskiej i ta właśnie rota ma używać zgodę władz okupacyjnych.

Narady nad zniesieniem ustaw antypolskich

Czytamy w „Dzienniku Narodowym“:

Berlin 8 marca. Jutro nastąpi otwarcie obrad pruskiej Izby Panów, a dnia 15 b. m. rozpocznie obrady Sejm pruski.

W kołach polskich oczekują tu ważnych enuncjacji rządu w sprawie zniesienia ustaw wyjątkowych, skierowanych przeciwko Polakom.

Wczoraj przybyli delegaci T. Rady Stanu, p.p. wicemarszałek Pomorski i dyr. Dep. polit. W. hr. Rostworowski i odbywają narady z Kołem polskiem.

Przedmiotem narad ma być także sprawa zamierzonego zniesienia ustaw antypolskich.

Rada Narodowa do Rady Stanu

Rada Narodowa wniosła do Tymczasowej Rady Stanu memoriał w sprawie stosunków panujących w Królestwie Polskiem z podkreśleniem tych szkód, jakie wynikają z podziału kraju na dwie okupacje.

Memoriał wskazuje na to, że podział kraju ułatwia agitację żywiłom, uważającym odbudowę państwa polskiego na zasadzie aktu z dnia 5 listopada za mrzonkę, stwierdza trudność administracji z powodu niejedności zarządu terytorjum, oraz niemożliwość racjonalnej aprowizacji kraju, oraz podnosi trudności przy podróży z jednej okupacji do drugiej.

Memoriał kończy się wyczeniem postulatów, jakie — zdaniem Rady Narodowej — przedstawiają minimum tego, czego kraj ma prawo oczekiwać od władz okupacyjnych. Do nich należy:

1) bezwzględne zniesienie wszelkich utrudnień paszportowych;

2) dozwalanie na wolny bez żadnych ograniczeń i trudności międzyokupacyjnych przewóz wszelkich towarów, artykułów żywności, materiałów budowlanych i t. p.;

3) natychmiastowe zniesienie wszelkich utrudnień, hamujących swobodną cyrkulację prasy polskiej w obrębie Królestwa;

4) możliwie najrychlej przystąpienie do centralizowania pewnych przynajmniej działów zarządu krajem w stolicy, przy równoczesnem ogłoszeniu dalszej zamierzonej w tym kierunku akcji.

Z M I A S T A.

Kalendarzyk. Dzisiaj: wtorek 13 marzec, Krystyny P. M.

Wsch. słońca: 6 m. 22 r. Zach. słońca: 5 m 58.

— W sprawie kwesty niedzielnej otrzymujemy poniższe: Ponieważ zdążyć się mogło, że szanowne kwestarki zbierając składki po domach, z przy czyn od siebie niezależnych pominięły kogo, Redakcja, miejscowych pism otwierają rnbryki składek, by nikt, chcący uczestniczyć w tej ratunkowej akcji Komitetu Obywatelskiego nie został pominięty. Składki będą również przyjmowane w lokalu Komitetu Obywatelskiego.

— Hojny dar. Kwesta w dniu wstrze mięźliwości spotkała się z ogólną ofiarnością; na szczególniejsze podkreślenie zasługuje hojny dar pp. Karolostwa Wickenhagenów w sumie 10.000 koron.

— Z sądownictwa. Jak się dowiadujemy p. Kazimierz Wereszczyński, dotychczasowy sędzia pokoju, ustępuje z zajmowanego stanowiska.

— Zmiany w Trybunale. Dotychczasowy sędzia Trybunału, p. Tadeusz Bielski, ustąpił z zajmowanego stanowiska i poświęcił się praktyce adwokackiej, otwierając własną kancelarię.

Stanowisko, opróżnione przez meo. Bielskiego objął d-r. Jan Tęczyn z Sandomierza.

— Koncert „Piechura“ W niedzielę koncert „Piechura“ zgromadził spory zastęp publiczności a szczególnie ze sfer młodzieży. Wielostronny program artystyczny, przepiękny pocztą i czarną kawą, urozmaicił czas publiczności. Ożywienie, jakie na sali panowało, świadczyło o rozba wieniu zgromadzonych.

— Ze spraw robotniczych. Sekcja Zawodowa Piekarzy, wchodząc w ciężkie położenie robotników piekarskich, pozostających bez pracy, zwróciła się do wszystkich swoich członków, którzy mają prace, aby Ci zgodzili się na odstąpienie bezrobotnym dnia pracy w przeciągu 2 tygodni, płacąc im po 2 rb. i 50 kop za dniówkę. Każdy bezrobotny, gdy otrzyma kilka takich dniówek, może zarobić na swoje choćby bardzo skromne utrzymanie. Członkowie Sekcji Piekarzy na zebraniu dnia 11 Marca na propozycję zarządu zgodzili się.

Mamy nadzieję że pp. majstrowie właściciele piekarń nie będą stawiać w tem żadnych przeszkód.

— Rekolekcje szkół średnich męskich. Rozpoczęły się wczoraj rekolekcje dla szkół średnich męskich w gmachu szkolnym, prowadzone w roku bieżącym przez ks. Macewicz T. J. zaproszonego specjalnie przez władze szkolne. Nauki głoszone młodzieży czynią silne wrażenie, jak to mogliśmy z ich własnych oświadczeń stwierdzić. Rekolekcje potrwają 3 dni.

— Spowiedź dzieci ze szkół niższych odbywa się w roku bieżącym w gmachu szkoły Handlowej męskiej. Przyczyną tego są mrozy trwające stale i obawa wychowawców o zdrowie dzieci przeważnie lichy odzianych i odżywia-

nych, zatem skłonniejszych do przeziębień.

TELEGRAMY

W Meksyku wrota Niemców

Parыз. (BK.) Dzienniki paryskie donoszą, że w Meksyku rozpoczęli pracę organizacyjną Niemcy, którzy się z całej Ameryki zjechali i dzień w noc odbywają tajne zgromadzenia. Potwierdza się wiadomość, że w Meksyku urządzili Niemcy stację dla telegrafu iskrowego, oraz, że w zatoce meksykańskiej istnieje punkt oparcia dla łodzi podwodnych niemieckich.

Jedynym kandydatem na prezydenta Meksyku jest Caranza.

Ameryka a Austria

Waszyngton. (BK.) Dzienniki donoszą, że odpowiedź austro-węgierska w sprawie walki łodziami podwodnymi otworzyła raz jeszcze drogę, na której dąży się podjąć rokowania w tej sprawie. Na chwilę wobec tego cofnięciem zostało zerwanie ostatnich mostów między Ameryką a Niemcami, chyba że jakiś jawny czyn nieprzyjacielski ze strony Niemiec nie spowoduje zerwania, którego obecnie unikają, szczerze obie strony.

Zamach na premiera angielskiego

Londyn. (BK.) Sprawcy zamachu na życie Lloyd George'a zostali skazani na więzienie od 5 do 10 lat.

Wilson zwołuje kongres

Waszyngton. (BK.) Dzienniki donoszą, że Wilson podpisał dekret zwołujący kongres na 18 marca. Równocześnie wydał rozporządzenie Ministerstwa marynarki, by uzbroiło okręty handlowe.

Berlin. (BK.) Urzędownie donoszą dnia 12 marca: Na zachodnim froncie na wielu miejscach wzmożła się działalność ciężkiej artylerji i walki lotnicze, szczególnie w okolicy Ancre i wzduła Aisne i w Szampanji. Francuski atak na południe od Ripont odparliśmy. Nieprzyjaciel utracił 17 samolotów i 2 balony.

Ukraińcy u prezydenta ministrów

Wiedeń. (BK.) Dnia 10 marca zjawiała się u austr. prezydenta ministrów deputacja posłów ukraińskich, aby mu przedstawić najważniejsze postulaty ukraińskiej ludności w Galicji. Prezydent ministrów przyobiecwał rychłe załatwienie przedłożonych żądań. Co do wyodrębnienia Galicji, to prezydent ministrów oświadczył, że rząd kieruje się w tej sprawie wyłącznie względami na dobro państwa.

Co zaś do zwołania parlamentu, to swoje niedawno dane oświadczenie urzędywistni, zwołując w krótkim czasie parlament.

merze Rozporządzenie c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa z dnia 25 stycznia b. r., zawierające przepisy odnoszące się do zajęcia i sprzedaży metali i przedmiotów metalowych na obszarze Polski, pozostającej pod c. i k. Zarządem wojskowym. Stwierdzamy przy tem, że Rozporządzenie to, będące jednym z nieuniknionych następstw wojny, a mające na celu dostarczenie jaknajwiększej ilości potrzebnych Państwu metali, stara się o ile możności złagodzić rodzaj i formę ich dostawy. Właściciele ich otrzymają nie tylko odpowiednie odszkodowanie, wymierzone ściśle według cennika podanego w ogłoszonym dzisiaj Rozporządzeniu, terminy dostawy są nadto tak obliczone, że w razie potrzeby umożliwiają każdemu zastąpienie odstawionych przedmiotów metalowych innymi wyrobami.

Zwraca się uwagę, że uprawioną do zakupu tych przedmiotów jest jedynie „Centrala Metali“ Tow. Akcyjne ekspozytura w Lublinie Krakowska 51 i tejez agenci handlowi, którzy otrzymali legitymacje od c. i k. Centrali Surowców Jen.-Gubernatorstwa.

Są oni obowiązani za dostarczone im metale lub części metalowe zapłacić odszkodowanie zaraz przy zakupnie i to w gotówce, a nadto winni są wręczyć sprzedawcy urzędowe poświadczenie, w którym ma być dokładnie wymieniony przedmiot, waga i cena.

Komunikat.

Zwracamy uwagę naszych Czytelników na umieszczone w dzisiejszym nu-

ZAWIADOMIENIE

LOSY

do 1-ej klasy XXXVIII Loterji
której ciągnienie odbędzie się w kwietniu r. b.

 SĄ JUŻ DO NABYCIA

PO NASTĘPUJĄCYCH CENACH URZĘDOWYCH:

cały los Kor. 12; pół Kor. 6; ćwierć Kor. 3; ósemka Kor. 1 hal. 50.

Plany gry w języku polskim każdy otrzymać może bezpłatnie. Wszelkie wygrane wypłacamy natychmiast na miejscu. Główn. Agen. Król. Węg. Lot. Klasow. na Królest. Polskie.

M. MORAJNE i S-ka

Lubelska 31 vis - a - vis cerkwi, w lokalu po „Złotym Ulu“.

UWAGA: Losy naszej Agentury zaopatrzone w czerwony okrągły stempel naszej firmy.

Pomimo BLOKADY
udało się Łodzią podwodną z AMERYKI
przewieźć wytwór
Amerykańskiego
arcydzieła

W SYBERYJSKICH KATORGACH

Który będzie demonstrowany
od dnia 14 Marca do dnia
18 Marca włącznie.

W ODEONIE

Lubelska № 15 Hotel
Rzymski.

CENY MIEJSC PODWYŻSZONE.
Passe-partout
nie ważne.

ROZPORZĄDZENIE

C. i k. Jeneralnego Gubernatorstwa Wojskowego z d. 25 stycznia 1917 r., co do zajęcia i sprzedaży metali i przedmiotów metalowych. Na podstawie przepisów §§ 52 i 53 międzynarodowej umowy z dn. 18 października 1907 r., dotyczącej praw i zwyczajów prowadzenia wojny lądowej zarządzam co następuje:

§ 1. Zajęcie.

Przy równoczesnym zakazie wolnego handlu, zużycia lub przeróbki ulegają zajęciu: nikiel, miedź, mosiądz, mosiądz czerwony, brąz, tombak, ołów, cyna i cynk we wszystkich możliwych formach.

§ 2. Przymus sprzedaży.

A. Każdy posiadacz i przechowawca następujących metali i przedmiotów metalowych:

- 1) starych metali w każdej formie, popiołów i odpadków;
- 2) nie wbudowanych półfabrykatów (tabl e, płyt, blach, drażków, rur, drutów i surowych odlewów).
- 3) nowych lub używanych fabrykatów w następujących formach: naczynia domowe, kuchenne i stołowe, narzędzia wszelkiego gatunku, nie wmurowane kotły, przyrządy do grzania wody, naczynia na wodę, młódczerze, ciężarki mosiężne od funta wzwyż, świeczniki, żelazka do prasowania, wieszadła na kapelusze i ubrania, oraz okucia budowlane itd.

B. Każdy wytwórca i handlarz przedmiotów wymienionych w § 3 pod 1), a znajdujących się u niego na sprzedaż jest obowiązany sprzedać te przedmioty uprawnionym (§ 5) nabywcom, skoro się do niego zgłoszą i wylegitymują, a to po cenach ustanowionych w § 6, których to cen obniżyć mu nie wolno.

Z pod obowiązku sprzedaży są wyjęte te przedmioty, które mają szczególną artystyczną wartość, części składowe o małym ciężarze, jeżeliby przez ich odłączenie przedmiot główny stałby się niezdolnym do dalszego użytku, a nadto przedmioty służące do użytku domowego, jeżeli innymi ich zastąpić nie można.

§ 3. Obowiązek zgłoszenia.

Posiadacze następujących przedmiotów i urządzeń metalowych z powyżej wymienionych metali, które mogą być zastąpione innymi, jak:

1) pieców do kąpiei, wanien poręczy, prętów ochronnych, przyciskaczy przy drzwiach, sztyldów, klamek przy drzwiach i bramach, drzwiczek od pieców, cembrzyn studziennych, pomp, kurków, wodociągów oraz innych armatur, o ile te są monotowane, względnie już używane,

2) dachów miedzianych lub ich części składowych, rynien dachowych lub ściekowych wyrobionych z miedzi,

3) części składowych aparatów, maszyn, przewodów miedzianych (zabezpieczonych lub nie), narzędzi głównych i pomocniczych w zakładach przemysłowych i warsztatach,

mają te przedmioty i urządzenia zgłosić najpóźniej do dnia 15 marca 1917 r. w Centrali Metali w Towarz. Akcyjnym w ekspozyturze tegoż w Lublinie, aby jeszcze na czas można ustanowić dogodny termin odstawy i ułatwić nabycie przedmiotów zastępczych.

Przepisane do zgłoszenia formularze można otrzymać za darmo w każdej c. i k. Komendzie obwodowej.

§ 4. Osoby do których się to rozporządzenie odnosi.

Rozporządzenie to dotyczy:

a) właścicieli realności, towarzystw, związków, władz, przedsiębiorstw żywienia obcych osób, zarządów miast, gmin, zakładów kuracyjnych i leczniczych, teatrów i koszar,

b) zarządów domów,

c) wytwórców i handlarzy, którzy wyrabiają wymienione w § 2 i 3 przedmioty lub nimi handlują, w szczególności odlewnie, fabryki armatur i maszyn, kuźnie przedmiotów miedzianych, ślusarnie i t. p.

§ 5. Uprawnienie do zakupu.

Uprawnioną do zakupu jest jedynie Centrala Metali, Towarzystwo Akcyjne, ekspozytura w Lublinie i tejeże agenci handlowi, którzy otrzymali legitymacje od c. i k. Centrali Surowców Jener. Gubernatorstwa.

Są oni obowiązani za dostarczone im metale lub części metalowe zapłacić odszkodowanie (§ 6) zaraz przy zakupie i to w gotówce, a nadto winni są wręczyć sprzedawcy urzędowe poświadczenie, w którym ma być dokładnie wymieniony przedmiot, waga i cena.

§ 6. Wynagrodzenie.

Za wymienione w §§ 2 i 3 przedmioty należy zapłacić następujące wynagrodzenie:

Za całe fabrykaty i za pół fabrykaty z czystego niklu	Kor. 1100	Za wióra z czerwonego mosiądzu i sita	Kor. 220
Za czysty nikiel w ogólności	" 800	Za ciężki brąz i armatury brązowe	" 320
Za miedź uzyskaną w drodze elektrycznej, ze specjalnie demontowanych przewodów, aparatów i pionochronów	" 480	Za nowe fabrykaty ołowiane i półfabrykaty	" 105
Za fury miedziane i inne części miedziane ze specjalnie demontowanych aparatów	" 450	Za ołów w kawałach	" 85
Za naczynia miedziane domowe, restauracyjne i t. p. bez części składowych z innych metali	" 440	Za stary ołów miękki	" 70
Za starą miedź	" 400	Za ołów z akumulatorów	" 45
Za wióra miedziane i miedź lekką	" 360	Za ołów twardy z conajmniej z 5 proc. antymonu	" 120
Za nowe rury, blachy ciągnione, pręty i gotowe fabrykaty z mosiądzu	" 300	Za osad ołowiany uzyskany z baterji akumulatorowych (suszonych na powietrzu)	" 32
Za armatury mosiężne nowe i specjalnie demontowane	" 265	Za czeionki z ołowiu	" 240
Za mosiądz krajany	" 260	Za metal ze stereotypji	" 200
Za odlewy mosiężne ciężkie	" 240	Za cynę ze znakiem fabrycznym Banca, Straits, Billiton w oryginalnych kawałach lub za cynę zawieszoną wedle analizy więcej niż 99,5% czystego metalu	" 2200
Za wióra mosiężne i mosiądz lekki	" 200	Za naczynia z cyny, jak talerze, półmiski, dzbanki, miary, formy cukiernicze, flaszki do grzania i inne naczynia i narzędzia, tace do napoi i potraw wanny do kąpiei, pipy, armatury i formy do wyrobu świec	" 900
Za armatury z mosiądzu czerwonego nowe i specjalnie demontowane oraz za gotowe fabrykaty	" 320	Za blache cynkową nową	" 90
Za stary ciężki odlew czerwonego mosiądzu	" 280	Za blache cynkową starą, odpadki i odlewy cyukowe	" 72

Wszystkie powyższe ceny rozumie się za wagę 100 kgr. rzeczywistego czystego metalu odnośnego gatunku bez dodatków z innych metali.

§ 7. Dozór i załatwianie sporów.

Sprzedający i uprawnieni zakupujący mają prawo żądać pomocy od miejscowych władz.

Na wypadek sporów, których nie można załagodzić w drodze ugodowej, rozstrzyga właściwa komenda obwodowa, a ostatecznie Jen-Gubernatorstwo (Centrala Surowców), do której to władzy należy również wnosić doniesienia i zażalenia na zakupujących metale.

§ 8. Postanowienia karne i postępowanie.

Przekroczenie § 2 i 3 tego rozporządzenia oraz wszelkie czynności dążące do udaremnienia tych przepisów, a nadto wszelkie zaniechania będą w myśl art. II § 1 Rozp. Naczelnej Komendy Armji z dnia 19 Sierpnia 1915 r. Nr. 30 V.-B. karane przez właściwą Komendę Obwodową grzywną do 2000 koron, albo karą aresztu do 6 miesięcy, nadto można orzec przypadek zatajonych lub jakkolwiekby ukrytych przedmiotów.

Postępowanie opiera się na przepisach wyżej przytoczonego rozporządzenia Nr. 30

§ 9. Termin zastosowania.

To rozporządzenie wchodzi w zastosowanie z dniem 15 lutego 1917 r.
Lublin, dnia 25 Stycznia 1917 r.

C. i k. Jenerał Gubernator Wojskowy
K U K, wł. r. zbrojmistrz polny.